

Comunicar per construir comunitat

Es una costumbre muy inconveniente de los gatitos que, se les diga lo que se les diga, siempre ronronean. ¡Ojalá ronronearan para decir “sí” y maullaran para decir “no” o cualquier regla de este tipo, de modo que pudiéramos mantener una conversación. Pero ¿cómo se puede hablar con una persona si siempre dice lo mismo?

LEWIS CARROLL

Algú podria pensar que el llenguatge és únicament el mitjà d'expressió que utilitzam les persones però va molt més enllà. El llenguatge produeix i construeix l'experiència que tenim de nosaltres mateixos i dels altres, construeix el món i la realitat. És el llenguatge el que dóna forma a l'experiència humana, al nostre dia a dia, al nostre passat i al nostre futur.

Les persones som ésser socials, i al viure en societat, tenim la necessitat vital de comunicar-nos, i així la comunicació esdevé un element clau per a l'existència, la convivència i la supervivència.

Vivim en un món que cada dia sembla més complex, que es mou a una velocitat terriblement ràpida i que té infinituds de matisos, realitats i necessitats diferents. La nostra societat, moltes vegades basada en un model competitiu, s'allunya de les necessitats més bàsiques de l'empatia del diàleg, de l'escolta, la compassió i la comprensió. Enfront a tanta diversitat és normal que sorgeixin els conflictes. Aquests són fenòmens socials, inherents a la naturalesa humana, és a dir, són naturals, inevitables i, fins i tot, necessaris però quan es gestionen de forma constructiva i cooperativa permeten el desenvolupament social, la justícia i l'atenció a les diverses necessitats.

La resolució de conflictes requereix voluntat i capacitat de les parts en conflicte i solen resoldre's bàsicament de dues maneres: amb la victòria d'una part i la derrota de l'altra; o a través del diàleg, arribant a algun tipus d'acord entre les parts en conflicte. Les victòries solen ser efímeres perquè ningú accepta fàcilment una derrota. En canvi, el diàleg, la negociació, la comprensió, la recerca del bé comú i el respecte solen donar resultats més estables.

Comunicar per construir comunitat

Segur que hi ha persones que pensen que a les escoles educam des de la competitivitat, ja que hi ha avaluacions, notes, etc... però la realitat és que des de les escoles treballam diàriament pel diàleg, pel respecte, per l'amistat, per la pau, per la cooperació, per la igualtat. Treballam cada dia per a l'harmonia dels diferents nivells que tots posam en joc en el nostre fer de cada dia, el jo persona, l'altre, el grup, la comunitat i l'entorn.

I tot això ho feim utilitzant el llenguatge, aquest llenguatge ric, aquest llenguatge que avui està mutant, s'està transformant degut o gràcies a allò que en deim les noves tecnologies. Unes tecnologies que han representat canvis en la forma de comunicar-nos, canvis en els llenguatges. Avui dia conviuen les paraules amb les imatges, els símbols; és prescindible de l'ortografia, es combinen consonants, nombres i idiomes en un mateix missatge. Aquestes tecnologies han comportat canvis en la forma de comunicar-nos, però també canvis cognitius i psicològics. Han sorgit habilitats abans impensables, com la capacitat per triar el nombre mínim de senyals imprescindibles perquè el missatge sigui entès en el lloc de destí, o la capacitat per traslladar certs senyals de complicitat i altres gestos propis de la comunicació “cara a cara”.

Encara estam lluny de saber les implicacions que tots aquests canvis tendran dins la nostra societat, però són una realitat amb la que ens trobam i en la que estam immersos, i des de les escoles ens veim obligats a sumar-nos a aquest canvi, entendre'ls i utilitzar-los per fer una pedagogia del canvi i una educació global, que combini la tradició, les noves metodologies i la tecnologia.

Joana Llinàs Durán

Equip AD del CC Sant Salvador